

Vyžehťe šest nepřátel a vyneste na světlo educare

→ *Promluva Satja Sáí Báby z 29. září 2006* ←

Vtělení lásky!

Jelikož jsem přišel na dnešní odpolední program o trochu později, měli jste všichni určité obavy o mé zdraví. Chtěl bych vás ujistit, že jsem zcela v pořádku. Nemohu zahálet, to je moje přirozenost. Čekalo na mne několik oddaných. Proto jsem s nimi mluvil a udělal jim tak radost. Potom jsem začal udílet *daršan* (možnost spatřit světce) oddaným v hale Sáí Kulvant. Cokoli dělám, je jen pro uspokojení oddaných. Nemám žádnou jinou práci. Není práce, kterou můžete nazvat mou. Nepřišel jsem, abych jedl a pil. Jídlo a pití vody není pro mne důležité. Příležitostně upiji pár kapek vody a pokračuji v rozmluvě. Přece i zcela nové auto potřebuje benzín do nádrže, aby mohlo jezdit. Není to tak?

Dnes se svět ubírá podivnými cestami. V každé oblasti – fyzické, morální, duchovní a světské – narůstá znečištění. Na to, kam se svět ubírá, existují dva názory. Ze stavu věcí jsme pobavení i smutní. Lidství je velmi svaté. Není významnější síly, než je lidství. Člověk má usilovat o dva druhy vzdělání – vzdělání a *educare*. Při vzdělávání nabýváme poznání z učebnic, které napsal někdo jiný. *Educare* je projevení božství, skrytého v lidské bytosti. To vyžaduje vlastní úsilí. Vyžaduje vynesení na povrch toho, co je již zde, uvnitř, vlastní *sádhanou* (duchovním cvičením) a nikoli projevováním špatných vlastností, které jsou starostlivě a zatvrzele uchovávány v nitru člověka. *Educare* je vyjádření nebo projevení lidských hodnot *satji* (pravdy), *dharmy* (správného jednání), *šánti* (míru), *prémy* (lásky), a *ahinsy* (nenásilí) pomocí *sádhany*.

První mezi lidskými hodnotami je *satja*. Kdo je jejím tvůrcem nebo kdo hovořil a učil o *satje*? Říká se: *Manasjékam vačasjékam karmanjékam mahátmanám* (ti, jejichž myšlenky, slova a skutky jsou v dokonalé harmonii, jsou ušlechtilí). Takové ušlechtilé duše o pravdě učily od nepaměti. *Satja* (pravda) se vynořuje z lidského srdce.

Druhou hodnotou je *dharma* (správné jednání). Kdo vytvořil *dharmu*? Co je to *dharma* a co *adharmu*? Jestliže se budete dotazovat, bude jasné, že *dharma* není něco, co někdo stvořil. *Satjánnásti paró dharmah* (není větší *dharmy* než věrnost pravdě). *Dharma* pramení v *satje*.

Třetí hodnotou je *šánti* (mír). Zeptejte se milionáře: „Pane, na tomto světě máte všechno pro šťastný život. Jste šťasten?“ Přijde odpověď: „Mám všechno, ale nemám mír.“ Mír není něco, co někdo někomu předá nebo dá jako milodar. Mír musí vycházet ze srdce. Ať se podíváte kamkoli, uvidíte jen kousky, nikoli mír (angl. *pieces x peace*).

Čtvrtou hodnotou je *préma* (láska). Odkud láska pochází? Přišla od matky, otce, nebo nějakého přítele? Daroval ji někdo? Ne! Láska je vaším skutečným životním dechem. Bez lásky nemůže svět existovat.

Pátou lidskou hodnotou je *ahinsá* (nenásilí). Gautama Buddha učil: *ahinsá paramó dharmah* (nenásilí je nejvyšší *dharmou*). Ať se dnes podíváte kamkoli, je tam jen násilí. Sídlem násilí, stejně jako ostatních lidských hodnot, je lidské srdce. Pět lidských hodnot – *satja*, *dharma*, *šánti*, *préma* a *ahinsá* nejsou vzájemně nezávislé. Následují blízko jedna za druhou. Těchto pět vlastností je božím darem lidské bytosti. Vy, jako lidské bytosti musíte projevovat pět lidských hodnot tím, že je uvedete do praxe. To je *educare*.

Co je nejpřednější vlastností lidské bytosti? Nejpřednější vlastností lidské bytosti je mluvení pravdy. Mluvit nepravdu a mluvit bezohledně se k lidské bytosti nehodí. Jestliže se oddáváte neužitečným a zmateným řečem, jak se mohou nazývat pravdou? Ve skutečnosti musí pravda na vašem jazyku tančit. Než něco řeknete, musíte zkoumat, je-li to pravda, nebo ne. Pravda je jedna, ne dvě. Je-li tu dualita, nemůže to být pravda. Musíme říkat jediné pravdu, která se vynořuje z našeho srdce. Celý svět se vynořuje z pravdy a všechno do pravdy plyne.

Mraky, které se pohybují po obloze, někdy zakrývají slunce. Mraky není možné odstranit. Jen přicházejí a odcházejí. Jakmile odplynou, je zářivé slunce vidět celé. Když se podobně v našem srdci pročistí temné mraky rozkladu a zmatku, projeví se pravda.

Pět živelů (*pañčabhúta*) je přirozeným jevem ve vesmíru. Podobně je pro lidskou bytost přirozených pět lidských hodnot. Člověk je musí projevovat ze srdce a musí vést přirozený život. Měly by ze srdce přirozeně plynout jako „ze zdroje“, ne být násilně vytahovány. Pravda je čistá a neposkvřená. Láska je nesobecká. Proto musíme vést nesobecký život. To je skutečná láska. Ta neočekává nic nazpět.

Sobectví působí lidské bytosti problémy jemnými způsoby. Je velmi vychytralé. Proto by člověk neměl dovolit sobectví, aby se mu přiblížilo. Jste-li naplněni láskou, sobectví se vám nepřiblíží. Proto rozvíjejte lásku. Láska je božská. Když jste schopni rozvíjet lásku, nenásilí k vám přijde samo. Tam, kde je láska, nemůže být ani stopa násilnosti. Je-li člověk schopen projevovat pět lidských hodnot, pak je jeho intelekt stálý a on může kráčet přímou cestou.

*Každý musí čelit následkům své karmy (činů).
Kdo způsobil, že netopýři visí z větví stromů hlavou dolů?
Převrátil je někdo z nenávnosti? Ne, je to jejich osud.
Podobně nemůže nikdo uniknout důsledkům své karmy.*

(báseň v telugu)

Netopýři budou viset z větví stromů hlavou dolů. Létají jen za tmy. Celý život tráví v temnotě. Je to něčí zlá vůle, že netopýři visí hlavou dolů? Ne, nikdo to nezpůsobil. Je to božská hra (*lila*). Podobně musí jít za svým osudem i člověk. Zatímco zažívá následky své minulé karmy, je možné, že se projeví nějaké změny. Někdy se následky konání (*karmaphala*) projeví poněkud zvláštním způsobem. Jednou se Pán Višnu zeptal mudrce Nárady: „Nárado, jaký je svět?“ Nárada odpověděl:

*Pánovy příběhy jsou okouzlující,
pročišťují životy lidí ve všech třech světech,
jsou jako srp, který seká úrodu světských pout,
jsou jako dobrý přítel, který pomáhá v dobách nouze,
jsou jako přístřeší mudrcům a světcům,
kteří v pralese konají pokání.*

(báseň v telugu)

Karmaphala způsobuje, že lidské bytosti tančí podle jejích melodií. Lidé pláčou, když jim zemře někdo blízký. Podobně se cítí šťastní, když se jim v rodině narodí dítě. Není tomu tak, že štěstí a utrpení jsou důsledkem *karmaphaly*? Není pravda, že jsou součástí boží hry (*lily*)? Proto rozvíjejte víru, že cokoli se stane, je boží vůle. Dnes je běžné vinit za všechny špatné věci ty druhé a chválit se, když jsme šťastní. Není to správné. Rozvíjejte postoj, že všechno je boží dar a cokoli se stane, je pro naše vlastní dobro. Štěstí a utrpení, ztráty a zisky jsou jako pomíjející mraky.

Vtělení lásky!

Ze všeho nejdříve ovládněte své myšlenky. Mraky těchto myšlenek plují po nebi vašeho srdce. Mraky při své cestě zakrývají Slunce, nazývané intelekt, a Měsíc, zvaný mysl. Říká se: *Čandramá manasó džátah* (Měsíc se zrodil z mysli). Měsíc zrcadlí povahu mysli. Intelekt je odrazem Slunce. Obojí se pohybuje po obloze našeho srdce. Někdy naše myšlenky vytvářejí „temné mraky“ – nejvíce v mladém věku. „Temné mraky“ se rodí z vody, znamená to, že jsou spojeny s tužbami. Když se takové „temné mraky“ shromáždí, zakryjí Slunce i Měsíc.

To pouze v mladém věku jste trápeni přemírou myšlenek. Budete v nich doslova ponořeni a zapomenete na své pravé lidství. Ze všeho nejdříve proto odstraňte tyto mraky. Odkud „mraky“ pocházejí? Vytvářejí je *sankalpy* (rozhodnutí) a *vikalpy* (nerozhodnost). Proto nejprve a především musíte ovládnout myšlenky. Když to dokážete udělat, bude vaše mysl a váš intelekt jasně zářit.

Mysl je změť myšlenek. Když jsou myšlenky a rozhodnutí pod kontrolou, bude čistá jako tiché jezero. Když byl Narendra (Svámí Vivékánanda) mladý, pokoušel se ovládat své myšlenky, jak nejlépe dovedl. Když nakonec uspěl, získal čisté srdce. Neustále si připomínal: „Jsem velmi hrdý, že jsem se narodil jako Ind. Jak je tato země nádherná a svatá! Jak je čistá!“ Ať jel do kterékoli země, učil tam lidi o velikosti Bháratu, Indie. Myšlenky o svatosti Indie vás učiní velkými. Proto musíte na její význam stále myslet. Studenti dnešní doby vůbec nechtou o životech velkých lidí, jako byl Rámakršna Paramahansa a Svámí Vivékánanda. Čtou jen brakovou literaturu. Považují ji za úžasnou. Přál bych si, abyste takové bezcenné knihy vyhodili.

Bůh je v každé lidské bytosti. Bůh je všude. Říká se: *Ékátamá sarva bhútántarátamá* (jediný *átman* spočívá ve všech bytostech). Stejný *átmický* princip je ve všech lidských bytostech. V této souvislosti můžete mít určitou pochybnost: „Je-li tomu tak, proč bych se tedy nemohl přátelit s tou a tou osobou?“ Pokud se však jednání a myšlenky oné osoby neshodují s vaším morálním a duchovním vývojem, nepřátelte se s ní. Když to uděláte, budete jako ona. „Řekni mi, kdo je tvým společníkem, a já ti řeknu, jaký jsi.“ Měli byste se přátelit s dobrými lidmi. Ádi Šankara prohlásil se zřetelem na tento princip ve svém slavném pojednání Bhadža Góvindam:

*Satsangatvé nissangatvam, nissangatvé nirmóhatvam,
nirmóhatvé niščalatattvam, niščalatattvé džívanmuktiḥ.*

(verš v sanskrtu)

*Dobrá společnost vede k nepřipoutanosti,
nepřipoutanost zbavuje člověka klamu,
osvobození od klamu vede ke stálosti mysli,
stálost mysli uděluje osvobození.*

Chodte mezi dobré lidi, mluvte dobrá slova a dívejte se na dobré věci. Dobrými lidmi se stanete, jen když rozvinete náležité vidění, dobré myšlenky a budete se zabývat vhodnými činnostmi. Nečtěte špatnou a levnou literaturu. Četba takového braku je jako pobývání ve špatné společnosti.

Dnes si nepřeji hovořit o takových tématech, jako je božství, duchovnost a podobně. Mým zájmem je, abyste svůj každodenní život vedli v souladu s principy pravdy. Pět lidských hodnot je pro lidské bytosti přirozených. Byly do vás vloženy a jsou pro vás jako pět životních dechů. Člověk musí tyto hodnoty vyzařovat ze svého srdce a vést přirozený život. Obklopuje je však šest nepřátel (*arišadvarga*) – *káma* (touha), *kródha* (hněv), *lóbha* (lakota), *móha* (klam), *mada* (pýcha) a *mátsarja* (žárlivost). Musíte odhodit vnější slupku těchto šesti nepřátel a vynést ven pět lidských hodnot, které jsou ve vás skryté.

Chcete-li vytáhnout ze studny vodu, musíte přivázat k vědru provaz a s pomocí tohoto vědra vodu vytáhnout. Ve studni vašeho srdce je čistá voda lidských hodnot. Abyste tu vodu ze studny vytáhli, musíte utáhnout provaz pevné víry. Lidé však takovou víru postrádají a slepnou. Ztráta duchovního zraku vede k duchovní slepotě. Nebuďte slepí. Lidství se promění v božství jen tehdy, když rozvinete pevnou víru v Boha.

Mnozí lidé mohou přednášet „projevy“, ale my nemáme z jejich poslouchání žádné uspokojení. Jen je vyslechneme a brzy na ně zapomeneme. Tak by tomu být nemělo. Nad tím, co slyšíme, bychom měli rozjímat, a pak to uvádět do praxe. Nejdůležitějším aspektem je rozvoj pevné a neoblomné víry. Když je provaz víry silný a pevný, může ze studny vašeho srdce vytáhnout vědro vody pěti lidských hodnot. Tento proces se nazývá *educare*. *Educare* znamená vynést ven to, co je v hlubině lidského srdce. Není to něco vnějšího. Nedá se to koupit na trhu, ani to nemůže naučit nějaký učitel. Usilovat musíte vy sami. Jen tak můžete dosáhnout sebepoznání. K tomu je zapotřebí sebedůvěra. Abyste sebedůvěru získali, rozvíjejte ušlechtilé vlastnosti.

Vtělení lásky!

Vaše vzdělání vám může pomoci rozvinout bystrý intelekt. Skutečné štěstí však přichází jen z *educare*. *Educare* by mělo být ve skutečnosti základnou vašeho života. Knižní vzdělání není příliš důležité. Dokonce i ti, kdo docílili vysokých

akademických titulů, by měli za důležité považovat *educare*. Veškeré vzdělání a akademické hodnosti jsou bez *educare* neúčinné. Můžete mít vysoký titul, ale bez *educare* není vaše vzdělání úplné.

Jaký má vaše vzdělání smysl? Je tu proto, abyste si obstarali živobytí? Na světě není nedostatek vysoce vzdělaných lidí. Co dělají? Přispívají něčím k podpoře nenásilí ve světě? Chrání nějakým způsobem *dharmu*? Pečují o mír? Dokážou alespoň v míru žít? Ne, vůbec ne. Nedokážou žít v lásce a harmonii ani se svými vlastními dětmi. Proto ze všeho nejvíce rozvíjejte lásku a se všemi se o ni dělte. Jen tak můžete okusit její chuť.

Studenti mají všechny možnosti nadosah. Mají silné a zdravé tělo i mysl. Jestliže je však nepoužijí správným způsobem, fyzicky i duševně zeslábnu. Takoví lidé nemohou v životě ničeho dosáhnout. V duchovní oblasti je nezbytná silná vůle. Jestliže jste se rozhodli pro něco, co má být rozhodnuto, vytrvejte ve svém rozhodnutí, dokud neuspějete. Přejete-li si něco, co je dobré si přát, vydržte, dokud se vaše přání nenaplní. Žádáte-li o něco, co je žádoucí, nepovolte, dokud to nezískáte. A když myslíte na něco, nač je třeba myslet, opět vytrvejte, dokud se nedostaví úspěch.

*Se srdcem něžným se Pán musí podvolit vašim přáním.
Bez ohledu na sebe byste ho měli žádat z celého srdce.
Vytrvejte, buďte houževnatí a nikdy se nevzdávejte,
neboť vlastností oddaného je nikdy necouvnout,
nikdy se nezřící svého rozhodnutí.*

(báseň v telugu)

Jestliže si přejete mít dobré známky ve zkoušce, kterou ukládá Bůh, musíte být pevně rozhodnutí. To je nezbytné i pro světské vzdělávání. Nespokojte se však s vysokými akademickými tituly. Nepyšněte se dobrými známkami, vyhýbejte se špatným poznámkám. Jen tak bude mít vaše vzdělání vysokou úroveň.

Milí studenti!

Každý den vás učím mnoho věcí. Vy jim však nevěnujete dostatečnou pozornost. Zapomínáte na záměr, s nímž jste přišli na tuto instituci. Musíte si uvědomit, že záměr je na prvním místě. Přišli jste sem s nějakým záměrem, ale vaše činy se od něj odlišují. Takové jednání nemá žádný smysl. Přejete si například k snídani *idli* a *sambar*, ale chodíte si pro ně do nevegetariánského hotelu. Na tento institut jste přišli, abyste posvětili svá srdce a pročistili je. Zabýváte se

však nesvatými činnostmi. Důvodem je vaše duševní znečištění. Neposkvřujte si mysl a myšlenky tím, že se budete zabývat takovými činnostmi. Toto nás učili předkové od dávných časů.

Jste studenty moderní doby. Spolu s moderním vzděláním byste však měli udržovat naše dávné tradice. Šťěstí, které si přejete mít, dokážete dosáhnout jen tehdy, když se budete podle toho chovat. Jen tak bude váš život posvěcen. Světské vzdělání je pro život zde a duchovní vzdělání pro život po smrti. Přijeli jste sem, abyste dosáhli *brahmavidji* (poznání *brahma*), ne jen světského vzdělání. Spolu s akademickým vzděláním se také vzdělávejte duchovně. Měli byste mezi nimi nalézt rovnováhu. Jen tak si posvětité život.

(Bhagaván uzavřel svoji promluvu bhadžanem „Góvinda Kršna džaj“ a „Vahe guru, vahe guru“.)

U příležitosti svátku Dasará, v Prašánti Nilajam dne 29. září 2006